

OSSERVATORIO LETTERARIO

*** Ferrara e l'Altrove ***

Supplemento online

<http://www.osservatorioletterario.net> - <http://www.testvermuzsak.gportal.hu>

ISSN: 2036-2412

Ferrara, 16 gennaio 2012 Lunedì

ELŐZETES A 2012. 85/86-OS SZÁMBÓL

Tolnai Bíró Ábel ÉLET (I. kiadás) VITA HUNGARICA (II.kiadás)



Osservatorio Letterario Ferrara e l'Altrove; O.L.F.A. kiadás, Ferrara 2011; 100 és 92 oldal ; € 7,10 ISBN 978-88-905111-3-4 (e.f.c. non più reperibile), € 18,00 (ÁFÁ-val együtt) ISBN 978-88-905111-4-1 ISSN 2036-2412
Ean: 2120006069189

Megrendelhető: <http://www.osservatorioletterario.net> <http://www.ilmiolibro.it>, <http://www.lafeltrinelli.it>

Nagy megtiszteltetés ért azzal, hogy jelen periodika kiváló Főszerkesztő Asszonya rám bízta eme, édesapja összegyűjtött verseiből formálódó versgyűjtemény véleményezését, recenzálását, melyet saját maga válogatott, szerkesztett és adott ki. E kötet Tolnai Bíró Ábel alias Prof. Dr. Tarr György költeményeit foglalja magába, s tekinthetjük a 2002-ben megjelent, akkor még 31 művet tartalmazó kötet kibővített, teljesebb változatának a maga 82 (magyar és olasz nyelvre lefordított) költeményével. A szerző szakmai sokoldalúsága és kiemelkedő személyisége (bíró, egyetemi tanár, az állam- és jogtudomány doktora, számos bizottság tagja és elnöke, a Szent Korona Lovagja és Vitéz, valamint a Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztjének birtokosa) mellett és okán eddigi publikációiban is foglalkozott fontos szociális, jogi, gyermekjogi és környezetvédelmi kérdésekkel, mely érzékenysége kötete egyik fő mozgatórugójának bizonyul. Ezt bizonyítja – a Főszerkesztő Asszony rövid ajánlása után következő – előszava, egy ismeretlen szerzőtől származó, a Nyugat 1915. évi 23. számából kiemelt írás is, melyben a költő univerzális és abszolút, a Romantika lángjaitól körülölelt küldetéses szerepére emlékeztetnek, hogy a költő „mindenért van és mindenkiért”. Ám ez csak kiindulópont ahhoz, hogy feltáruljanak előttünk a verselővel szembeni megvetés és kegyetlenség mélységei, mik a világ materializálódásával, értékvesztésével, elembertelenedésével csak még sötétebbek lesznek. A természet pusztítása a költő meghurcoltatásának jelképe lesz: s e választás nem véletlen a kötet szimbólumrendszerét tekintve.

Maga a gyűjtemény öt fejezetből (*A múltba néző szem, Állatkerti séták, Esti képek, A mában élünk, Igaz magyar kell*) és némely vers olasz nyelvű fordítását tartalmazó *Függelék*ből áll. Az egyes fejezetek versei egy-egy gondosan kiválasztott tematika köré szerveződnek. Az első fejezet a költő fiatalkori költeményeit gyűjti össze (1943-54), két később íródott, vallási témájú műve mellett. Már kezdeti alkotásai is figyelemreméltóak, legnagyobb költőink hangjai, hatása érezhető bennük anélkül, hogy az utánzás legkisebb jelét is felfedeznénk: jelen van Kosztolányi játékosága és impressziókra alapuló eszköztára, a gyermek játékoságának és a felnőtt fájdalomnak ellentétéből fakadó különössége, mely a szürrealitás-reálitás tengelyein mozog (*Az első rímes-rémes sóhajom, Tanítványaim emlékezete, Őszi kép*); Adyval főképp istenes verseinek hangulata, a realitás idegensége, a magányos, elefáncsont-torony béli szemlélődés büszkesége s szintén a kifejezőmód köti össze (*Könnyű annak, aki úr; Istenről álmodtam az éjjel*), de nagy költőnk *A „fekete zongora”* című művével különös és összetett rokonságot ápol Szerzőnk egyedi és remek „*A hegedű*” című verse. József Attila édesanyjához szóló gyermeki hangjának selyme szövi át a *Jaji* című verset, míg a „*Hogy*

költő leszek...” öntudatossága a XX. századi szürkeség és gépiesség, a mindennapi robot súlyának versbe szedésével szintén tragikus sorsú költőnkre emlékeztet. Viszont már e fejezetben is tisztán hallható Tolnai Bíró Ábel saját költői hangja, mely az útkeresés nehézségének és keserűségének hangjain szól egy távoli, idegen és hideg Isten felé fordulva, hiszen tudja, hogy Isten s az út megtalálása: egy és ugyanaz. Ennek a keresésének hű bizonyítékai „*Ha én Isten lennék...*”, „*Leszek, ki voltam...*”, „*December*” és legfőképp „*Senki ne kérdezze*” című versei. Ámor ihlette „*Az erre méltóhoz*”, a „*Te voltál nékem...*” és a „*Hódolat*” című alkotásokat, amik leginkább a „*dolce stil novo*” szublimált nőideáljához, átszellemített, égbe emelt műzsájához szólnak, s tükrözik az európai lírát átjáró trubadúr-lovagi szerelmi líra hatását. A fejezetet lezáró három költemény bibliai ihletésű, „*A csodálatos halászat*” Babits: *Jónás könyve* című remekművének ritmikai-szóhasználati eszközeivel meséli el Jézus életének egy epizódját.

A második fejezet az *Állatkerti séta* címet viseli, s pontos természeti leírásaival társadalmi kritikát fogalmaz meg rámutatva az emberi hiányosságokra, negatívumokra ironizálva, ostorozva, de egyszerre tanító céllal (*A kutyafélékről; A farkas; A dingó*).

Az *Esti képek* fejezetének alkotásai az első fejezet korszakára tehetők, viszont jelentős változásokat vehetünk észre: míg az „*Este*” gyengéd hangja még kapocs a kezdeti versekhez, a továbbiakból kitűnik, hogy költőnk véglegesen saját útjára lépett, ezt támasztja alá az immár sajátosan filozofikus hangvétel. Isten közelsége jobban érezhető, habár még mindig bizonytalanság és misztérium övezi. Ebből a szempontból kulcsvers az „*Üvegszilánk*” című költemény, melyben az üvegszilánk a sorsszerűség, az isteni és az emberi akarat küzdelmes egybefonódásának szimbólumává válik. A bizonytalanság, élet és halál örök körforgásának kérdései az éjszaka teremtő sötétjében öltenek testet (*Fáradt vagyok; Éj van; Éjszakai álmatlanság*). Az állatszimbólumok sorát gazdagítja a szűnyog alakja, mely az isteni és emberi kegyelem kifejezésének eszköze lesz.

A negyedik, legösszetettebb fejezet *A mában élünk* címet viseli, s témák sorát dolgozza fel egyéni és zseniális költőiséggel. A központi argumentum az embertelenség, a világ elfajzása és hidegsége marad mind a filozófus magányában, mind az Istennel való dialógusban (*Nehéz; Tombol a gyűlölet*): a címadó vers a becsületet, mint az ember-élet alapvetését emeli ki, míg az „*Élek*”, „*Mi végre?*” és a „*Meditáció négy sor felett*” az élet és halál rejtelmeit kutatja tovább az „ős-ködbe való visszatérés”, mint új, örök életre születés elméletét is felvetve. Ars poeticáját is itt találjuk: a „*Tövisök közé hulltam*” szinte krisztusi küldetéstudatról árulkodik, a rabságban, tövisök közt, börtönbe zárva is a világ jóra tanításának, a hűség és a keresztény értékek megmutatásának igényével és profetikus elhivatottságával. Nem véletlenül szerepel ebben az egységben a „*HISZEK*” című nagyszerű alkotás, mely az Apostoli hitvallás szövegének rózsafüzéjére fűzi fel saját hitének igazgyöngyeit. A vers nagyszerűsége a szerkesztésen és költői megoldásain túl a zárlatban rejlik: a biztos hit bizonytalansága, a „*Csak szeretnék hinni.../Segíts hinni!*” ég felé fordulásával emberivé teszi az isteni gesztust. Szerzőnk megfogalmazza kritikáját az abortusz szörnyűsége ellen a *Foetus* című, olaszra is lefordított művében, mely egyedi feldolgozása korunk oly kínzó erkölcsi problémájának.

A legújabb költeményeket (1980-90-es évek) tartalmazó utolsó fejezet az *Igaz magyar kell* kifejező címet kapta, és sürgős megoldásra váró politikai-nemzeti problematikákat helyez előtérbe. A kommunizmus rákfénjét, lélekmérgezését, fordított értékrendjének groteszk voltát mutatja be „*Interitus mundi*”, „*Fekete kalap*”, „*1994.május 8.*”, *A bordó-vörös ing*” és „*Halálos kór*” című verseiben, míg tágabb kontextusban a nemzetrombolás jelenlétének egyértelműsége és a nemzethalál közelítő víziója elleni elkeseredett (harci) kiáltás és figyelemfelhívó nemzetébresztés az „*Igaz magyarnak lenni*”, „*Magyarnak lenni*”, „*Magyar Golgota*” és a rendhagyó „*Anyák napjára*”.

Tolnai Bíró Ábel eme remekműve sok tanulságot, szépséget és értéket hordoz magában. Az ember saját létértelmének keresése, annak a természettel való alapvető, de lassan ellenséges, s így önpusztító viszonya; az egyének és vezetők viselkedésének társadalmi és politikai hatásai, valamint a sürgető aktuálpolitikai és egyben a mindenkori politikai kérdések erkölcsi töltete; a nemzeti identitástudat megmentése és megtartása, mint népünk fennmaradásának, megújulásának és felvirágzásának záloga egy nagy formátumú ember monumentális életművének irányadó értékeit vetíti eléink, s annak lírai tanulságát adja kezünkbe e kivételes könyv formájában.

Aszalós Imre

[Kapcsolódó oldal >>](#)

Kapcsolódó téma: Testvérműzsák ünnepi találkozója («Altro non faccio...», Jubileumi Antológia, Edizione O.L.F.A., Ferrara 2011. 640 old., Szerk. Bttm) – Jakab-Zalánffy Eszter recenziója Megjelenik az O.L. 2012. 85/86. számában..



[HOME PAGE](#)